

Málráðið

Ársfrágreiðing 2014

Inngangur

Virksemið í Málráðnum í 2014 hevur verið merkt av, at játtanin fyri 2014 ikki gav rúmd fyri øðrum virksemi enn teimum lógarásettu fundunum og dagligu uppgávunum á Málstovuni. Ynskilig var, at Málráðið kundi verið meira frammi og skipað fyri tiltøkum í árinum, sum fór.

Í løgtinginum varð sett fram uppskot um, at føðingardagur V. U. Hammershaimbs skuldi gerast til almennan máldag. Uppskotið fall, men løgtingsfólk mæltu kortini til, at Mentamálaráðið og onnur skipaðu fyri tiltøkum á t.d. hesum degi, hin 25. mars, føroyskum máli at frama.

Í 2014 fór nógv orka og fundarvirksemi í ráðnum við at gera niðurstøður og tilmæli til Nám í sambandi við nýtt heimsatlas, *Atlas til heim og skúla*, sum varð lagt fram í Norðurlandahúsinum 22. november 2014.

Á heysti 2014 flutti Málráðið í egin høli. Málstovan, sum er umsitingin hjá Málráðnum, húsast nú í húsinum handan Á 5 í Tórshavn.

Hetta er onnur ársfrágreiðing, ið Málráðið letur úr hondum síðan stovnanina 1. januar 2013. Ársfrágreiðingarnar eru at finna á heimasíðu okkara www.malrad.fo.

Málráðið, desember 2015

Zakaris Svabo Hansen, formaður

Innihald

Inngangur	2
Innihald	3
Arbeissetningur	4
Limir í málráðnum	5
Starvsnevnd	6
Starvsfólk	6
Fundir í málráðnum	7
Fundir í starvsnevndini	7
Føroyskt og KT	8
Samstarv	8
Kunning og ráðgeving	9
Heimasíðan	14
Dømi um nýggj orð	14
Stavsetingarorðabók	15
Málráðið í miðlunum	15
Hendingar í 2014	15
Ætlanir fyri 2015	16
Málráð	17
Roknskapur fyri 2014	18

Arbeidssetningur

Málráðið hevur sum endamál at røkja, menna og verja føroyska málið, at vegleiða, ráðgeva og gera niðurstøður í málsurningum og at áseta føroyska stavseting. Málráðið skal savna og skráseta nýkomin orð, máliskur, framburðir og onnur máslig fyrbrigdi í føroyskum og skal vera til hjálpar at velja og evna til nýggj orð.

Málráðið gevur landsstovnum og almenninginum vegleiðing, ráð og upplýsing um føroyskt í talu og skrift. Almennir myndugleikar eiga í størst møguligan mun at fylgja niðurstøðunum hjá Málráðnum.

Eisini kunnu stovnar og einstaklingar venda sær til Málráðið við spurningum. Málráðið eigur at samstarva við fjølmiðlar, stovnar og almennar myndugleikar, ið hava stóra másliga ávirkan. Í sambandi við yrkisbólkar skal Málráðið menna gott føroyskt yrkismál og annars skipa fyri átøkum málinum at frama.

Málráðið ritsjórnar og greiðir til útgávu eina føroyska stavsetingarorðabók, sum landsstýrismaðurin løggildir. Almennir myndugleikar hava skyldu at fylgja ásetingunum í stavsetingarorðabókini.

Málráðið er málrøktar- og málmenningsstovnur, skipaður undir landsstýrinum og í virksesemi sínum óheftur av politisku skipanini.

LIMIR Í MÁLRÁÐNUM

Skeiðið hjá ráðnum, sum situr í løtuni, er frá 1. januar 2013 til 31. desember 2016.

Zakaris Svabo Hansen, adjunktur, Tórshavn, formaður, valdur eftir tilmæli frá Móðurmáslærarafelag Føroya.

Sólvá Jónsdóttir, ráðgevi, Hósvík, vald eftir tilmæli frá Námi.

Katrin Næs, miðnámsskúllærari, Hvannasundi, næstforkvinna, vald eftir tilmæli frá landsstýrismanninum.

Anfinnur Johansen, lektari, Hoyvík, valdur eftir tilmæli frá Navnanevndini.

Hjalmar P. Petersen, lektari, Sandavági, valdur eftir tilmæli frá Fróðskaparsetri Føroya.

Hanna Simonsen, fulltrúi, Tórshavn, vald eftir tilmæli frá Kommunusamskipan Føroya.

Marna Jacobsen, ritstjóri, Sørvági, vald eftir tilmæli frá Føroya Lærarafelag og Javnstøðunevndini.

Eivind Weyhe, fyrrv. lektari, Tórshavn, valdur eftir tilmæli frá Staðarnavnanevndini.

Kári Leivsson, sálarfrøðingur, Hoyvík, valdur eftir tilmæli frá Rithøvundafelag Føroya.

Randi Meitil, miðnámsskúllærari, Tórshavn, vald eftir tilmæli frá Málfelagnum.

Jonhard Mikkelsen, námslektari, Vestmanna, valdur eftir tilmæli frá landsstýrismanninum.

STARVSNEVND

Starvsnevndin er mannað við hesum limum í Málráðnum: Zakaris Svabo Hansen, formaður, Katrin Næs, næstforkvinna, Marna Jacobsen, Anfinnur Johansen og Jonhard Mikkelsen.

STARVSFÓLK

Á skrivstovuni hjá Málráðnum, Málstovuni, starvast:

Kristin Marjun Magnussen, málfrøðingur,
Tlf: (+298) 29 25 22
T-postur: kristin@malrad.fo

Marius Staksberg, skrivari,
Tlf: (+298) 31 23 97
T-postur: marius@malrad.fo

UMSITING

Málstovan er umsiting hjá Málráðnum og veitir fólki og stovnum másliga vegleiðing. Nógvir fyrispurningar koma inn við telefon, og aðrir verða sendir við t-posti.

Málstovan er at hitta á tlf. 312397 ella við at senda t-post til: malrad@malrad.fo.

Adressan hjá Málráðnum er:

Málstovan,
Handan Á 5,
100 Tórshavn.

Fundir í Málráðnum

Málráðið hevur havt trýggjar fundir í árinum.

Mestu umrøðuna fekk spurningurin um stavsetingina av landanøvnum í *Heimsatlasinum* hjá Námi. Umframt tað hevur ráðið m.a. umrøtt spurningin um móðurmálsdag og støðuna hjá føroyska teknmálinum. Kunning um arbeiðið við stavsetingarorðabókini hevur verið fastur táttur á fundunum. Í sambandi við arbeiðið við stavsetingarorðabókini setti Málráðið ein fylgibólk.

Fundir í starvsnevndini

Fundirnir í starvsnevndini hava verið 9 í tali. Í 2014 hevur arbeiðið í starvsnevndini fyri stóran part snúð seg um at svara fyrispurningi frá Námi um staðarnøvn í nýggja Heimsatlasinum.

Starvsnevndin samtykti m.a. eisini at senda hesar áheitanir til ráð og stovnar í 2014:

Áheitan um løggilding av týðingum

Sum er hava vit ongan stovn, sum kann veita almenna trygd fyri, at ein týðing millum føroyskt og onnur mál er lögfrøðiliga røtt og tískil bindandi. Eingin lóggáva er, sum gevur einum almennum myndugleika heimild at geva út løggilding sum tulkur ella translatørur.

Málsøkið “translatørar” varð yvirtikið í 1948. Starvsnevndin sendi í 2014 Vinnumálaráðnum, sum varðar av økinum, eina áheitan um at gera eitt lógaruppskot um løggilding av translatørum og tulkum. Víst varð í skrivinum á, at tørvur er á hesi løggilding.

Áheitan viðv. teknmáli

Starvsnevndin samtykti á fundi at senda Mentamálaráðnum ein áheitan um at bøta um støðuna hjá føroyskum teknmáli.

Í Føroyum eru uml. 30-40 teknmálsbrúkarar, og hóast mál teirra hevur sín uppruna í donskum teknmáli, hevur tað ment nógv sereyðkenni, sum víkja frá donskum og øðrum málum.

Málráðið hevur ikki í verandi støðu tann neyðuga førleikan, ið krevst til at virka fyri, at teknmál verður javnsett við móðurmál hjá teimum borgarum, sum hava teknmál sum fyrsta mál. Málráðið mælir til, at politiski myndugleikin ber so í bandi, at ein arbeiðsbólkur við fólki, ið hevur innlit í teknmál, verður settur at lýsa og útgreina støðuna hjá føroyskum teknmáli og gera tilmæli, hvussu røkkast kann á mál, soleiðis at føroyskt teknmál fær støðu sum móðurmál hjá teimum, ið hava tað sum fyrsta mál. Annars vísir Málráðið til tað, sum stendur í álitinum *Málmørk* um teknmál.

Føroyskt og KT

Áheitan um tøkniligu í lyftum

Tøkniliga útbyggingin, sum fer fram, broytir eisini ymiskt á tí málsliga økinum. Málráðið varð gjørt vart við, at á einum almennum stovni var ein nógv nýtt lyfta skift út, og ein spildurnýggj sett í staðin. Í hesi nýggju lyftu var tøkniliga tikin í brúk.

Brúkari vendi sær til Málráðið, tí tann nýggja lyftan ikki hevði føroyska tøkniligu, hóast føroysk tøkniliga er til. Málráðið gjørdi eigan og umboðið fyri hesar lyftur varugar við, at á føroyskum stovni eigur málið í lyftuni at vera føroyskt. Hetta hevur eitt stórt ímyndanarligt virði, tí tað hoyrist alla tíðina, lyftan er á ferð, og hevur eisini stóra ávirkan, tí tað røkkur nógvum fólki. Hetta er nú rættað.

Elektronisk leiku og føroyskt

Starvsnevndin viðgjørði eisini málið í elektroniskum leikum, serliga spølum, sum eru ætlað at vera partur av málsligari útbúgving, og ikki minst spøl, ið eru ætlað at stuðla málmenningin hjá børnum. Føroysk børn spæla við tílík spøl, sum eru ætlað donskum og kanska serliga ensktalandi børnum. Tað hevur við sær, at tey læra útlenskar stavir og stavseting, og harvið eisini framburð, áðrenn tey eru málsliga fullbúgvín. Tílík spøl, eins og elektronisk spøl sum heild, hava stórt árin á málsligu menningina hjá føroyskum børnum, og hóast vit ikki kunnu kappast á spælimarknaðinum, eiga vit at menna og kanska tillaga spøl til føroyskt mál og føroysk børn, men tað gerst neyvan, uttan at myndugleikarnir veita stuðul.

Tað er rættiliga rangvørgt, at ikki ber til at taka máltøkni sum part av útbúgvingini á Føroyamálsdeildini.

Samstarv

Málráðið er í dagligum samstarvi við Føroyamálsdeildina á Fróðskaparsetri Føroya. Málráðið hevur atgongd til innsavnað tilfar í søvnunum á Føroyamálsdeildini.

Harafrat samstarvar Málráðið við málnevndirnar í hinum Norðurlondunum og er í sambandi við tær, tá tað eru viðkomandi mál á skránni hjá okkum. Norðurlenska málsamskipanin (Nordisk Sprogkoordination) samskipar samstarvið millum málráðini.

Sambært §5 í lögtingslóg um málráð er ein av uppgávuunum hjá Málráðnum “í samvinnu við yrkisbólkar” at “menna gott yrkismál”. Tað roynir Málstovan eftir førimuni í sambandi við spurningar frá einstaklingum og stovnum. Higartil hevur tó einki skipað samstarv verið, hóast bólkar, eitt nú landafrøðingar í Hoydølum, hava víst áhuga.

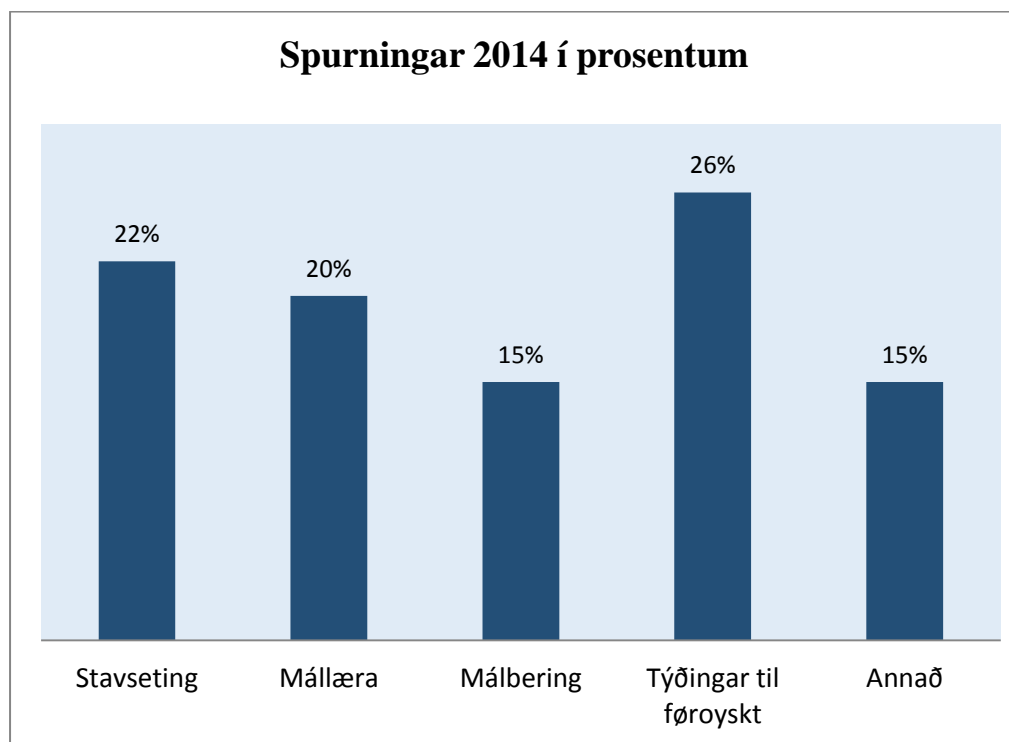

Kunning og ráðgeving

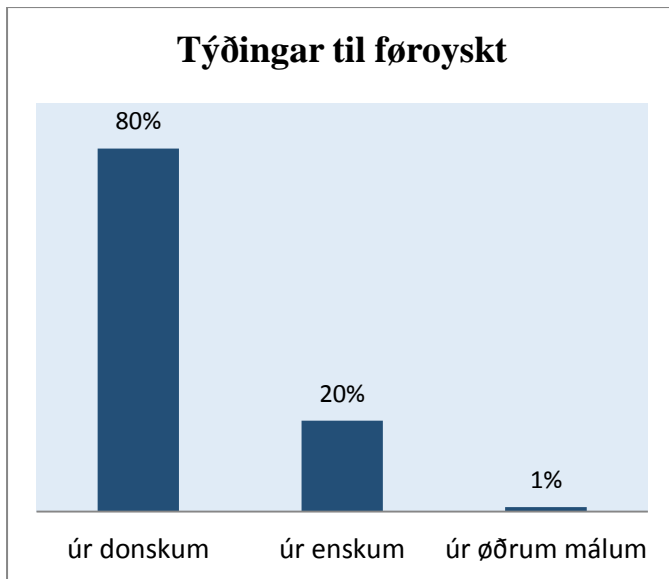
Spurningar og svar frá Málstovuni

Í 2014 eru skrásettir 370 spurningar, ella heldur skulu vit siga, at 370 ferðir hava fólk vent sær til Málstovuna við másligum spurningum, tí í hvørjum skrásettum spurningi kunnu vera fleiri spurningar.

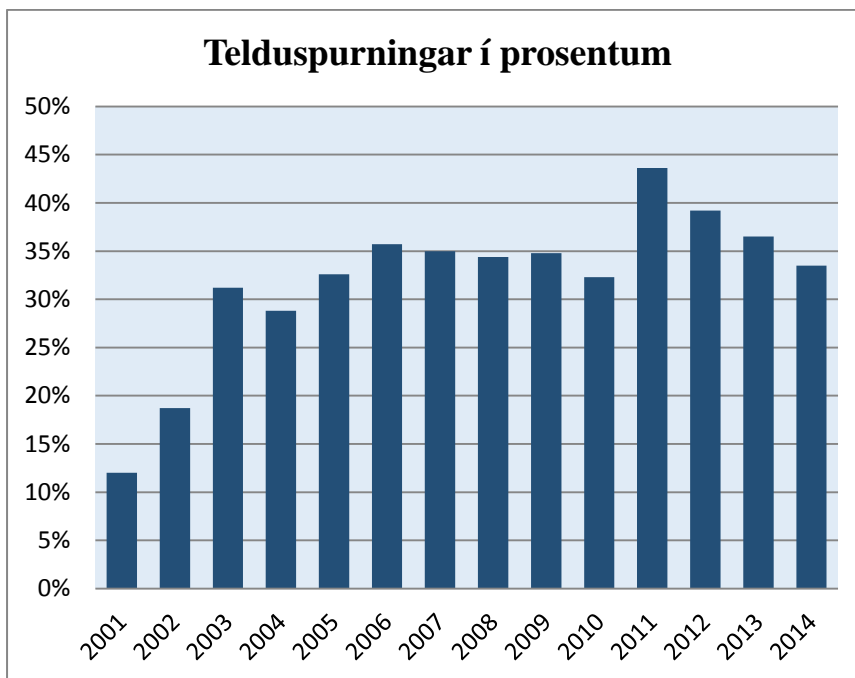
370 spurningar í 2014 er ein týðilig minking í mun til í 2013 og er hetta framhald av gongdini, sum hevur verið í nøkur ár. Orsøkin til minkingina er óivað, at tað er vorðið lættari hjá fólkum at finna svarini sjálv. Fleiri orðabókaútgávur hava verið seinna árinum, og fleiri teirra verða dagfórðar javnan. Ein orsøk aftrat er tann, at Mentamálaráðið og kommunurnar í 2014 tóku eitt felags tak, so at borgarin fekk ókeypis atgongd á netinum til tær nýggjar orðabókurnar.

Býtið av spurningunum í 2014 var soleiðis, at 22% snúðu seg um stavseting, 22% um mállæru og bending, 15% um orðingar, 26% um týðingar til føroyskt og 15% um annað, sum t.d. týðingar úr føroyskum í onnur mál, staðarnøvn og málsøgu.

Uml. 80% av týðingunum í føroyskt vóru úr donskum, uml. 20% vóru úr enskum og minni enn 1% úr øðrum málum.

Umleið 67% av spurningunum vóru settir í telefonini og umleið 33% vóru send við t-postum.

Dømi um spurningar í 2014

Stavseting

Spurningur

Nær verða orð sum *uttan* *fyrir* skrivað í einum og nær í tveimum? Verða tey skrivað hvørt sær inni í setningi, men saman seinast í setningi?

Svar

Hjáorð + fyriseting, t.d. *uttan* og *fyrir*, verða skrivað sundur framman *fyrir* stýring; annars verða tey skrivað saman og verða so fatað sum eitt hjáorð. Stýringar eru ofta navnorð ella lýsingarorð + navnorð, men kunnu eisini vera størri eindir, eisini setningar. T.d. eitur tað *Hann stóð uttan fyrir húsini*, tí *húsini* eru stýring, men eisini *Hann stóð uttan fyrir tey stóru gulu húsini*, tí *tá er tey stóru gulu húsini* stýring. Og tað eitur *hann stóð uttanfyrir*, tí eingin stýring er í setninginum, men eisini *Hann stóð uttanfyrir í morgun*, tí *í morgun* er hjáliður og sostatt ikki stýring. Ein høvuðsregla kundi kortini verið, at hjáorð + fyriseting altíð verða skrivað saman, tá ið tey standa seinast í setningi, og tey verða vanliga skrivað hvørt sær inni í setningi.

Mállæra

Spurningur

Eg havi ein spurning viðvíkjandi *fleiri enn* ella *meira enn*: Tá vit skulu siga, at *fleiri enn 500 kundar hava teknað seg* til eitthvørt, er tað so rætt at brúka *fleiri*, ella áttu vit heldur at sagt *meira enn 500 kundar hava...*?

Svar

Heldur *fleiri enn*, tí *fleiri* er miðstig av *nógvir*. Vit kunnu seta *nógvir* inn *fyrir (fleiri enn) 500*. Sbr. *nógvir kundar : fleiri kundar, nógvur vindur : meiri vindur*.

Spurningur

Ein, sum arbeiðir *fyrir* okkum, hevur skrivað, at felagið hjá okkum *selur*, men tað havi eg rættað til *selir*, men nú sigur hann, at tað skal vera *selur*. Er tað rætt – og hví?

Svar

Tað er rætt.

Í norrønum æt tað *selr* í 3. pers. eintali, og norrøna endingin *-r* verður til *-ur* í føroyskum. Grundin til, at *selja* ikki hevur ljóðskifti, er ikki heilt greið. Tað hoyrir til ein serligan bendingarflokk – ja-sagnorð – í norrønum, har m.a. *a* í stovninum broytist til *e* í nútíð (i-umljóð), men ikki í tátíð (sbr. *før. berja – bardi, velja – valdi, verja – vardi*). Men í nøkrum orðum, eitt nú *selja*, er i-umljóðið gjøgnumført av onkrari grund, sum vit ikki kenna í dag. Tí eitur tað *hann selur*, hóast vit ikki hava ljóðskifti, tá ið vit benda *selja*. (Onnur ja-sagnorð, har i-umljóðið eisini er gjøgnumført, eru *seta* og *skilja*, men í teimum kann endingin í 3. pers. eintali vera *-ir* ella *-ur*.)

Stavseting og mállæra

Spurningur

Endar *lati* við *ð* í *Latið okkum frætta...* og *boði* í *Boðið frá í telduposti*?

Eg veit, at tað endar við *ð* í boðshátti, og at tað ikki endar við *ð* í ynskishátti, men hvussu kunnu vit vita, nær tað er boðsháttur og nær ynskisháttur?

Svar

Ja. Tá ið munur er millum eintal og fleirtal, er tað boðsháttur, t.d. *lat okkum frætta* og *boða okkum frá* er eintal, og *latið okkum frætta* og *boðið okkum frá* er fleirtal. Tá ið munur ikki er millum eintal og fleirtal, er tað ynskisháttur ella hugsháttur, t.d. *hann náði okkum* og *hann leingi livi*, og *teir náði okkum* og *teir leingi livi*.

Málbering

Spurningur

Eitur tað at *raðfesta eitt fremst* ella *hægst*?

Svar

Tað natúrliga skuldi verið at *raðfesta fremst* og *frammarlaga*, men í donskum eitur tað *prioritere højt* og *højest*, og tað man vera grundin til, at vit ofta siga *raðfesta høgt* og *hægst*. Eg fari at mæla til *raðfesta fremst* og *frammarlaga* uttan tó at siga, at hitt er skeivt.

Spurningur

Og hvussu við bara at siga, at okkurt *skal raðfestast*, tá ið vit meina, at tað skal raðfestast frammarlaga? Á donskum verður *prioritere* ofta brúkt á tann hátt.

Svar

Tað er í lagi. Tað er, tí handa orðingin vanliga veður brúkt positivt, og er einki hjáorð við, rokna vit við, at merkingin er positiv.

Spurningur

Hvat er rættari at siga: *nemur okkara hjørtu* ella *nemur okkara hjarta*?

Svar

Vit brúka vanliga eintal í tílíkum førum, í mótsetningi til eitt nú enskt, sum ofta hevur samsvar í tali, t.d. *The dogs wagged their tails : Hundarnir lótu við halanum*. Sbr. Eisini føroyska og enska bíbliutýðing: *Tí at Guð hevur givið teimum í hjarta at fullføra ráð sítt : For God hath put into their hearts to fulfill His will* (Opb 17:17). Eg fari ikki at siga, at *tað nemur okkara hjørtu* er skeivt, men *tað nemur okkara hjarta* virkar helst natúrligari á føroyskum.

Týðingar til føroyskt

Spurningur

Hvussu eita *lige* og *ulige tal* á føroyskum? Eg finni tey ikki í orðabókini.

Svar

Tey eita *makað* og *ómakað tøl*. Eisini *støk tøl* og *óstøk tøl*. Ella *makað* og *støk tøl*.

Spurningur

Eg havi brúk fyri einum orði fyri *fear of flying*?

Svar

Tað kundi verið *flogræðsla*.

Annað

Spurningur

Fyrr varð ein bátur í Kunoy kallaður *Samløgan*. Hvat mundi tað sipa til?

Svar

Samløga merkti 'tað at vera saman um útróður' (sbrt. FO), so tað hevur óivað verið ein bátur, sum menn, helst við lítlari ella ongari ogn, hava rikið í felag.

Spurningur

Eitt annað navn var *Avlopið*, og eg havi hoyrt, at tað var, tí at báturin var smíðaður av avlopstilfari frá øðrum bátum.

Svar

Eg havi hoyrt, at *Avlopið* varð brúkt um bát, sum var mannaður av monnum, sum lupu av, tá ið hinir bátarnir vóru mannaðir. Og FO hevur *avlopsbátur* við hesi skilmarking: 'bátur mannaður við teimum ið eftir vóru tá ið hinir bátarnir vóru mannaðir'.

Spurningur:

Hvaðan stavar orðið *leypur*?

Svar:

Tað kemur av norrønum *laupr* við líknandi merkingum sum á føroyskum, og tað finst eisini í fleiri nær skyldum málum við líkum merkingum, t.e. '(rima)kassi, kurv, spann', t.d. íslenskt *laupur* (eisini 'ravnareiður'), norskt *laup*, eldri danskt *løb*, fornenskt *léap*. Tað sigst koma av germanskum **laupa-*, av indoevropskum **leub-*, **leup-*, **leubh-*, har tað skuldi merkt 'flysa ella skrædla, t.d. børk av trøum'.

Spurningur

Hvat merkir *inkoativ*? Er tað tað sama sum *transitiv*?

Svar

Nei. Transitiv sagnorð eru tað sama sum ávirskandi sagnorð, t.e. sagnorð, sum taka ávirki, mótsett intransitivum sagnorðum, sum ikki taka ávirki, t.d. *Hann setir seg* og *Hann situr*. Inkoativ sagnorð siga frá, at grundliðurin broytist frá eini støðu til eina aðra, í føroyskum við hvørt við at leggja eitt *-n-* aftur at einum lýsingarorði ella einum sagnorði, t.d. *blikna* av *bleikur* og *sovna* av *sova*.

Heimasíðan

12. nov. varð nýggja heimasíðan malrad.fo tikin í nýtslu. Nú hevur Málráðið ein pall aftrat at røkka brúkarinum og at samskifta við.

Dømi um nýggj orð í 2014

bioøkonomi *n* (lívfr.) lívfeingisbúskapur *k*

madspild *n* matoyðsl *h* (en. *food waste*)

skifergas *n* fløgugass *h* (en. *shale gas*)

cirkulær økonomi *n* (búsk) ringbúskapur *k*

ordre public *n* (løgfr) alment rættarskil *h* (da. *almen retsorden*)

samvittighedsfrihed *n* (løgfr) samvitskufrælsi *h*

havtorn *n* (plfr) havtyrni *k* (lat. *Hippophae rhamnoides*)

national ret *n* (løgfr) tjóðarrættur *k*

social integration *n* (samfr.) sosial samlaging *kv*

stalker *n* eltari *k*

krebshale *n* krabbasporður *k*

ratifikationsinstrument *n* (løgfr.) staðfestingarløgskjal *h* (en. *instrument of ratification*)

handlingsorienteret *l* virkislagaður (t.d. *virki­slagað frálæra*)

Fullfíg­gjaður listi er at síggja á heimasíðuni hjá Málráðnum, www.malrad.fo.

Stavsetingarorðabók og fylgibólkur

Arbeiðið við nýggju stavsetingarorðabókini, sum byrjaði heystið 2013, heldur fram. Við ársenda vóru uml. 11.000 leitorð komin inn í skipanina.

Ein fylgibólkur, mannaður við fyra limum í Málráðnum, er settur at fylgja arbeiðinum við stavsetingarorðabókini. Hesin bólkur hevur regluliga fund saman við ritstjóranum. Málráðið setti fylgibólkin, sum varð mannaður við: Hjalmari P. Petersen, Katrini Næs og Zakarisi S. Hansen. Seinni í árinum segði Hjalmari P. Petersen seg úr fylgibólkinum og fyri hann komu Sólvá Jónsdóttir og Randi Meitil.

Málráðið í miðlunum

Málráðið var í morgunsendingini hjá KvF, *Góðan morgun, Føroyar*, í sambandi við, at vit um heystið fingu nýggja heimasíðu og at Málráðið flutti í egin høli handan Á 5.

Hendingar í 2014

Tiltakið “Kom og les!”

Hin 5. apríl var Málráðið við í tiltakinum “Kom og les!” Tiltakið varð hildið í Norðurlandahúsinum. Málráðið heitti á barnagarðar og vøggustovur kring landið at seta skjaldur og rím á skrá í arbeiði teirra við børnunum og móguliga senda okkum tilfar, har børn framførdu rím. Vegna Málráðið helt Sissal Maria Rasmusen, ph.d.-studentur, fyrilestur í stóra sali um máltøku hjá børnum. Í Vesturstovu í Norðurlandahúsinum hevði Málráðið eisini filmsframsýning av innsendum brotum við børnum á dagstovni, ið framførdu skjaldur og rím.

Norðurlenskur málfundur og netverksfundur 2014

“Norðurlenska málkunngerðin” var evnið á árliga málfundinum, sum varð hildin í Stockholmi í døgnum 28. – 29. august. Ymsar framløgur og fyrilestrar viðgjördu, hvussu tað gongst at lúka teir fyra høvuðsmálsetningarnar í Norðurlensku málkunngerðini, sum eru: *málfatan og málkunnleiki, javnsett málnýtsla, málfjølbroyni og fleirmæli* og *Norðurlond sum málsligt undangonguøki*.

Úr Føroyum luttóku Zakarisi S. Hansen, formaður, og Marius Staksberg, skrivari.

Nýtt Heimsatlas

Í 2014 gav Nám út nýtt Heimsatlas. Í Málráðnum stóðst nógv fundarvirksemi av hesi útgávu. Nám legði partvís arbeiðið við endurskoðaðu útlendsku nøvnunum til Málráðið at taka støðu til. Málráðið gjørdi sína niðurstøðu og sendi Námi síni tilmæli.

Málráðið fingið heimasíðu

Í november 2014 fekk Málráðið heimasíðuna malrad.fo. Heimasíðan er eitt amboð aftrat hjá Málráðnum at røkka brúkaranum. Á heimasíðuni ber m.a. til at finna másligar upplýsingar, kunnandi tilfar um mál, tíðindi innan økið og eldri kunningartilfar. Umframt telefontænastu veitir Málstovan nú eisini másliga tænastu á netinum við t-postbústaðinum:

malrad@malrad.fo.

Málstovan flutt í nýggj høli

Í oktober flutti Málstovan inn í leigað skrivstovuhøli frá Setrinum handan Á 5. Higartil hevði Málstovan hildið til á Føroyamálsdeildini í V. U. Hammershaimbs gøtu 16. Við flytingini húsast Málstovan fyri fyrstu ferð fyri seg sjálva.

Í sambandi við flytingina og nýggju heimasíðuna var prát við formannin og starvsfólkini hjá Málráðnum í útvarpssendingini *Góðan morgun, Føroyar*, hin 12. november.

Føroyskt mál í samskiftistøknina

Í desember varð fyrsti fundur hildin um evnið “Føroyskt mál í samskiftistøknina”.

Mentamálaráðið kallaði inn til fundin og á fundinum vóru umboð fyri Setrið, Málráðið, KT-felagið og Mentamálaráðið. Avtalað varð at halda fund aftur á vári 2015.

Ætlanir fyri 2015

Móðurmálsdagur 2015

Ætlanin er at skipa fyri móðurmálsdegi hin 25. mars 2015. Uppskotið frá andstøðuni í 2014 um at hava ein lógarfestan dag ognaðan móðurmálinum varð ikki samtykt á tingi. Kortini varð mettt, at skipað skuldi verða fyri einum móðurmálsdegi, hóast hann ikki var lógarfestur.

Skert fundarvirksemi

Orsakað av lítlari játtan á fíggjarlógini verður roknað við færri fundum í komandi ári. Roynt verður at halda tveir málráðsfundir, men fundirnir í starvsnevndini mugu skerjast í tali.

Málráð

Hví stendur -g- og -v- eftir í summum samansettum sniðum við skerping:
slógbilur (*slógv* + *bilur*), *próvtøka* (*prógv* + *tøka*), men ikki í øðrum:
sjómaður (*sjógvur* + *maður*)?

Orð við skerping hava *v* ella *g* í stovninum í føroyskum, um tey høvdu *f* ella *g* í stovninum í norrønum. Hetta *v*'ið ella *g*'ið kemur tó bert til sjóndar í formum uttan skerping. Og tað kemur bara til sjóndar, tí vit hoyra ikki, um orðini hava *v*, *g* ella einki, t.d. *prógv* – *próvnum*, *plógv* – *plógnum* og *tógv* – *tónum*. Orðið *prógv* kemur av norr. *próf*, *plógv* av norr. *plógr* og *tógv* av norr. *tó*. Í norrønum er *f* sostatt partur av stovninum í *próf*, og *g* er partur av stovninum í *plógr*, og tað sæst eisini aftur í samansetingum, t.d. *plógjarn* og *prófbréf*. Eisini í føroyskum síggjast hesi hjáljóð aftur í samansetingum, t.d. *próvtøka*, *próvgrund*, *plógross*, *plógjarn*, men *tóbúð*, *tósnælda*.

Nøkur orð við skerping:

hvørfall	hvørjumfall	samanseting	norrønt
<i>hógvur</i> (á hóvdýrum)	<i>Hóvnum</i>	<i>hóvdýr</i>	<i>hófr</i>
<i>prógv</i>	<i>Próvnum</i>	<i>próvdómari</i>	<i>próf</i>
<i>bógvur</i>	<i>Bógnum</i>	<i>bógbekkur</i>	<i>bógr</i>
<i>plógv</i>	<i>Plógnum</i>	<i>plógmaður</i>	<i>plógr</i>
<i>slógv</i>	<i>Slógnum</i>	<i>slógekassi</i>	* <i>slóg</i>
<i>hógvur</i> (á bønnum)	<i>Hónum</i>	<i>hólamb</i>	<i>há</i>
<i>mógvur</i>	<i>Mónum</i>	<i>mólendi</i>	<i>mór</i>
<i>sjógvur</i>	<i>Sjónum</i>	<i>sjófuglur</i>	<i>sjór</i>
<i>skógvur</i>	<i>Skónum</i>	<i>skómakari</i>	<i>skór</i>
<i>tjógv</i>	<i>Tjónum</i>	<i>tjóleggur</i>	<i>þjó</i>
<i>tógv</i>	<i>Tónum</i>	<i>tósnælda</i>	<i>tó</i>

Roknskapur 2014

Inntøkur:

Játtan	952.000
Stuðul	2.500
Munur	37.409
Til samans	992.409

Útreiðslur

Lønir v.m.	951.000
Keyp av vørum og tænastrum	40.501
Leiga	567
Til samans	992.409